

Mededeling aan het AB

Van	Dagelijks Bestuur	Corsanr.	geraed/2017.10970
Onderwerp	Bestuurlijke criteria voor strategische keuze energieneutraliteit		
Agendapuntnr.	4.	AB-vergadering	20-12-2017

Naar aanleiding van het vaststellen van de ambitie 'energie neutraal in 2025' door het AB, zijn 3 trajecten gestart die gelijktijdig in het begin van 2018 op de bestuursagenda terugkeren. Het betreft:

1. Verkenning van de mogelijkheden voor restwarmteterugwinning uit afvalwater.
2. Een businessplan op hoofdlijnen voor biomassa/mestverwerking.
3. Strategische analyse scenario's naar energieneutraliteit.

De bedoeling van het derde traject is om het bestuur begin 2018 een keuze voor te leggen ten aanzien van specifieke voorkeursscenario's richting energieneutraliteit op basis van een longlist aan mogelijke alternatieven. Om tot een keuze te komen is het van belang om de bestuurlijke criteria goed in beeld te krijgen. Hiertoe zullen tijdens het AB van 20 december diverse criteria opiniërend worden behandeld in de vorm van een presentatie. De presentatie zal worden gegeven door adviesbureau "Ecorys" dat WBL in dit traject ondersteunt. Tijdens/na de presentatie is er ruimte voor discussie en het bepalen van de criteria.

De presentatie en de toelichting van de criteria zijn ter voorbereiding opgenomen in de bijlagen van deze mededeling.

- Strategische aanpak energie-ambitie WBL energieneutraal DMS 2017. 11049.
- Bijlage: Uitwerking criteria ter beoordeling investeringsopties DMS 2017.11050.

Bijlage: uitwerking criteria ter beoordeling investeringsopties

Behorend bij presentatie 20 december WBL energie-neutraal

Project

WBL heeft de ambitie geformuleerd om 100% energieneutraal te zijn in 2025 door een *duurzamere bedrijfsvoering met lagere kosten voor de Limburgse burger*. Momenteel heeft WBL al maatregelen gedefinieerd om 48% van het totale energie verbruik duurzaam op te wekken. Daarmee reesteert er nog een opgave van 52%. Met alleen interne maatregelen op het gebied van energiebesparing en opwekking is het nu nog niet mogelijk om invulling te geven aan de ambitie. WBL blijft wel op zoek naar verbeteringen in de eigen bedrijfsvoering maar heeft ook uitgesproken bereid te zijn om risicodragend te investeren in externe projecten en samen te willen werken met andere partijen. Ecorys ondersteunt WBL bij het maken van een keuze voor strategische opties om de opgave te realiseren.

Om de strategische opties te verkennen zal Ecorys een long-list van investeringsmogelijkheden samenstellen die vervolgens beoordeeld worden aan de hand van een aantal **criteria**.

Deze notitie bevat een uitwerking van mogelijke criteria ten behoeve van de AB-vergadering van 20 december.

Uitgangspunt is dat energieproductie aan WBL toe te rekenen moet zijn. Dit betekent dat opties waarbij WBL duurzame energie inkoop (bijvoorbeeld door een power purchase agreement (PPA) met een eigenaar van een windpark) niet in beschouwing worden genomen.

Mogelijke criteria

In onze aanpak beogen wij om allereerst een long-list met mogelijke investeringen samenstellen. Om tot een selectie te komen zullen wij deze vervolgens beoordelen aan de hand van een aantal criteria. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de tien criteria waar Ecorys momenteel aan denkt voor de beoordeling. Het bestuur wordt uitgenodigd om hier commentaar op te geven.

No.	Criteria
1.	Financiële rendement en risico's
2.	Nabijheid
3.	Klimaat-effect
4.	Toerekenbaarheid energieopwekking/-besparing
5.	Maatschappelijke effecten
6.	Draagvlak
7.	Strategisch fit
8.	Impact op organisatie
9.	Flexibiliteit
10.	Tijdigheid (behalen ambitie in 2025)

Onderstaand is een toelichting bij de mogelijke criteria opgenomen.

1. Financiële rendement en risico's

Er kunnen grote verschillen zijn in het rendement/risico van duurzame energieprojecten.

Zonne-energieprojecten kennen als gevolg van de SDE-subsidie een beperkt risicoprofiel. Dit geldt ook voor windprojecten maar de jaarlijkse productie kan bij wind meer fluctueren waardoor windprojecten risicovoller zijn. Door de lage risico's zijn rendementen van investeringen in wind of zonnepanelen laag. De risico's van een geothermieproject en een biomassa-project zijn in het algemeen aanzienlijk groter. Daar staan wel potentieel hogere financiële rendementen tegenover.

De risico's van deelname in een investeringsfonds zijn sterk afhankelijk van het investeringsmandaat. Daarnaast zal het risico en rendement voor WBL ook verschillen tussen de vormen van betrokkenheid in een investeringsfonds (financier, meerderheids- of minderheidsaandeelhouder).

Verder moet het financiële rendement en risico in overweging worden genomen bij de afweging in hoeveel verschillende projecten WBL wil investeren om de doelstelling te behalen. Aan de ene kant kan projectdiversificatie tot risicospreiding leiden. Aan de andere kant ontstaat door spreiding een nieuw risico voor WBL gezien meerdere kleinere projecten moeilijker te managen zullen zijn dan één grote.

Ecorys zal voor verschillende opties sowieso de risico's en te verwachten rendementen schetsen. De vraag is of WBL vooraf al een voorkeur heeft voor relatief veilige projecten met een bijbehorend laag financieel rendement of ook openstaat voor projecten die risicovoller zijn.

Het benodigde investeringsbedrag verschilt van project tot project. Wij stellen voor om als uitgangspunt te nemen dat elke investering in principe door WBL te financieren is (het is op dit moment niet als een afzonderlijk criterium opgenomen).

2. Nabijheid

In theorie zou WBL kunnen participeren in projecten binnen of buiten Nederland. WBL zou bijvoorbeeld kunnen deelnemen aan een windproject in Limburg of een offshore-wind project op de Noordzee. Naarmate de afstand toeneemt zal de gepercipieerde binding met WBL afnemen. Als er twee gelijkwaardige projecten zijn ligt het voor de hand om te kiezen voor het project dat het dichtstbij ligt en waarvan mogelijk ook andere stakeholders in Limburg profiteren. Het bestuur van WBL heeft daar al de voorkeur voor uitgesproken. Het is de vraag of dit projecten buiten Limburg (in andere Nederlandse provincies of in de grensstreek) uitsluit of dat het één van de criteria is die moet worden afgewogen tegen de overige.

Een openstaande vraag hierbij is hoe om te gaan met nationale of multi-regionale initiatieven die ook, maar niet uitsluitend, in de regio investeren.

3. Klimaat-effect

WBL richt zich op energieneutraliteit. Energieneutraliteit betekent echter niet per definitie dat WBL ook klimaatneutraal is (geen uitstoot van CO₂ of andere broeikasgassen). Om die reden zou het klimaat-effect als een aanvullend criterium kunnen worden gebruikt. Uitgaande van de ambitie om in 2025 energieneutraal te worden ligt het echter voor de hand om minder nadruk op dit criterium te leggen.

4. Toerekenbaarheid energieopwekking/-besparing

Bij een investering in elektriciteitsopwekking waarbij WBL enig aandeelhouder is, is het relatief eenvoudig om de energieproductie aan WBL toe te rekenen. Het wordt al complexer als er meerdere aandeelhouders zijn.

Bij projecten die zich niet richten op energieopwekking maar op het vermijden van energiegebruik is toerekening ook vaak lastig. Dit geldt des te meer voor maatregelen waarbij er in

meerdere delen van de keten besparingen worden gerealiseerd.

Om de robuustheid van de toerekening te waarborgen zullen wij als startpunt de methodologische handvatten uit de MJA3-afspraken hanteren.

De regels ten aanzien van toerekening zijn echter niet 'in beton gegoten', op basis van nieuwe inzichten kunnen ze wijzigen. Om die reden kan WBL ervoor kiezen om aan een maatregel zelf een energiewaarde toe te kennen hoewel dat strikt genomen niet past in het MJA3-kader.

Daarbij geldt dat hoe indirecter de toerekening is, hoe groter het risico dat nu of in de toekomst WBL of stakeholders de energiewaarde niet zien als toerekenbaar aan WBL. Om die reden zou de 'robuustheid' van de toerekenbaarheid een beoordelingscriterium kunnen zijn.

5. Maatschappelijke effecten

Meestal wordt de aanname gemaakt dat wind- en zonneprojecten 'additioneel' zijn. Dit is echter maar ten dele het geval. De SDE-subsidie kent namelijk een bovengrens, het is dus mogelijk dat een project waar WBL aan deel neemt andere projecten verdringt. Geothermie, warmte en biomassaprojecten

zijn in het algemeen moeilijker van de grond te krijgen dan wind- en zonneprojecten. Juist in deze projecten zou WBL een aanjagende rol kunnen vervullen en mogelijk 'marktfalen' wegnemen. Dit zou ook een argument kunnen vormen om een rol te nemen in een ontwikkelingsfaciliteit als aanvulling op het Limburgs Energiefonds (LEF).

Onder de noemer maatschappelijke effecten kan ook meegewogen dat WBL als investeerder een concurrent kan gaan vormen van marktpartijen. Wij stellen voor om als uitgangspunt te hanteren dat er geen wettelijke belemmeringen zijn om in energieproductie te investeren. WBL zou er wel voor kunnen kiezen om als er gelijkwaardige opties zijn de voorkeur te geven aan een optie waarbij het zo min mogelijk in concurrent treedt met private partijen.

Vanuit een maatschappelijk perspectief zou het aantal projecten ('het bereik van de investeringen van WBL') ook de keuze tussen projecten kunnen beïnvloeden met als argument dat de impact van de investering groter is als het bereik groter is.

6. Draagvlak

WBL is onderdeel van een publieke organisatie met een maatschappelijke taak. Het is daarom van belang om het

draagvlak voor investeringsopties mee te wegen. Er zijn verschillen in de mate van draagvlak tussen mogelijke projecten.

In algemene zin is het draagvlak voor zonne-energieprojecten groot (zolang deze niet in concurrentie zijn met ander grondgebruik). Windenergie stuit in de vergunningsfase in de regel op meer weerstand, vooral van omwonenden. Over biomassa- en geothermieprojecten is een brede maatschappelijke discussie. Het is zinvol om af te wegen in hoeverre WBL onderdeel (of zelfs onderwerp) kan worden van dergelijke discussies door in een project te investeren.

7. Strategische fit

Het is waarschijnlijk dat alle externe investeringsopties op enige afstand staan van de kernactiviteiten van WBL. Bij de ene optie is er echter een duidelijker verband met de core-business/bedrijfsprocessen van WBL dan bij de andere. Hierbij zijn onder meer van belang: het doel van het project, de betrokken partijen en de locatie. Om die reden stellen wij voor om de 'strategische fit' als één van de criteria te hanteren.

8. Benodigde capaciteit en impact op de organisatie van WBL

In zijn algemeenheid geldt dat des te risicovoller het project, des te meer maatregelen WBL moet nemen om risico's te beheersen. Dit kan gevolgen hebben voor de wijze waarop WBL deelname in projecten organiseert. Daarnaast zullen complexere en risicvollere projecten meer project/sector specifieke financiële en managementcapaciteit van WBL vereisen waarover het mogelijk momenteel nog niet beschikt. Het is daarom cruciaal om een indicatie te geven van welke capaciteit een bepaalde investering vereist. Daarom zullen wij voor elk van de investeringsopties een schets geven van wat de gevolgen zijn voor de capaciteit binnen WBL. WBL zal vervolgens in de besluitvorming moeten meewegen in hoeverre de organisatie toegerust is om projectrisico's te kunnen beoordelen en te managen.

9. Flexibiliteit

In de toekomst kan de energiebehoefte van WBL veranderen. Als een optie niet schaalbaar is kan dat betekenen dat WBL aanvullende maatregelen moet nemen. Omgekeerd is het mogelijk een voordeel als WBL indien gewenst de

energieproductie ook naar beneden kan bijstellen, bijvoorbeeld als er in de toekomst mogelijkheden zijn tot energiebesparing.

Daarnaast bieden sommige investeringen meer zekerheid over de stabiliteit van de energieproductie dan andere. De jaarlijkse productie van wind- en zonne-energie is bijvoorbeeld relatief goed voorspelbaar maar er kunnen jaren zijn dat de productie achterblijft bij de consumptie van WBL. Deelname in een investeringsfonds geeft niet per definitie zeggenschap over de samenstelling van de portefeuille. Als gevolg van nieuwe financieringen door het fonds of een exit kan de toe te rekenen energieproductie veranderen.

Flexibiliteit heeft altijd voordelen, het is echter de vraag hoe groot die voordelen voor WBL zijn. Als WBL de toekomstige energiebehoefte met een grote mate van zekerheid kan voorspellen dan wegen de eventuele meerkosten van meer flexibiliteit mogelijk niet op tegen de baten.

10. Tijdigheid (behalen ambitie in 2025)

WBL heeft de ambitie om in 2025 energie-neutraal te zijn. Er zijn opties denkbaar waarbij er risico's zijn dat WBL hier niet in slaagt door vertragingen in de projectrealisatie. Om die reden is het voorstel om de tijdigheid als criterium te hanteren.

Strategische aanpak energie-ambitie WBL energieneutraal

Plan van aanpak voor het onderzoek

Roermond, 20 december 2017

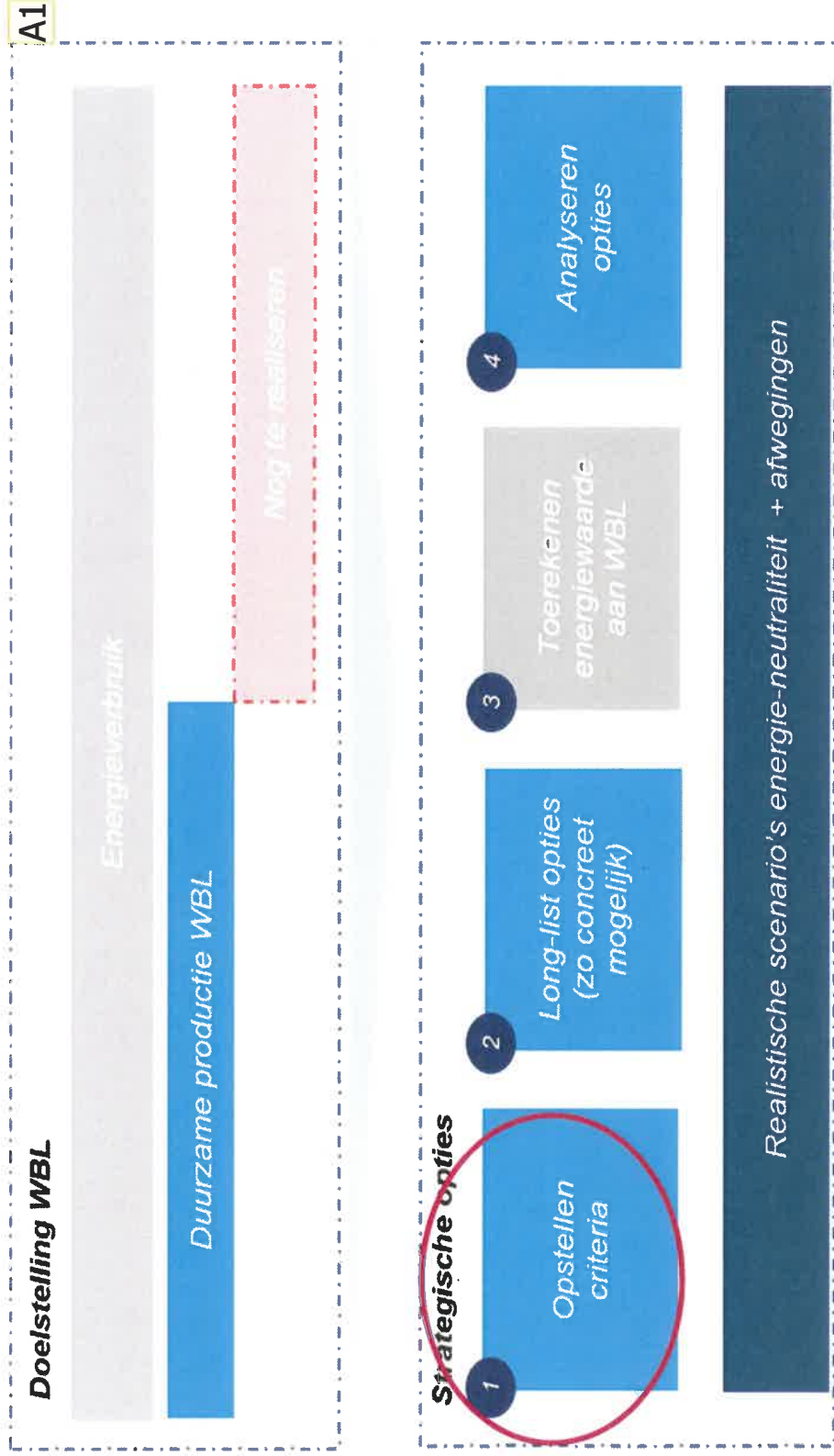

WATERSCHAPSBEDRIJF
LIMBURG

Achtergrond

- Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) heeft de ambitie om in 2025 energie-neutraal te zijn. Hiermee geeft zij invulling aan de toekomstvisie van Waterschap Limburg.
- Met alleen interne maatregelen op het gebied van energiebesparing en opwekking is dit nog niet mogelijk (WBL gaat wel door met optimalisaties in de eigen bedrijfsvoering).
- Om deze reden onderzoekt WBL de mogelijkheden om te investeren in externe projecten en samen te werken met andere bedrijven.
- WBL wil dit doen tegen gelijke of zelfs lagere kosten voor burgers.

Plan van aanpak Ecorys

Dia 3

A1

product in Maart
Author; 5-12-2017

Belang van de selectiecriteria

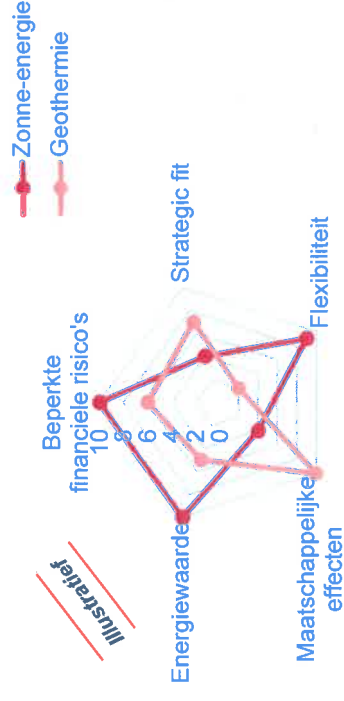
- Van belang om vooraf na te denken over criteria op basis waarvan WBL een afweging maakt.
- Ecorys zal nagaan hoe verschillende opties om energieneutraal te worden op de criteria scoren.
- Nu wordt duurzame energie door WBL ingekocht. De volgende stap voor WBL is dat productie/besparing van duurzame energie aan WBL is toe te rekenen.

Mogelijke criteria (zie bijlage voor uitwerking)

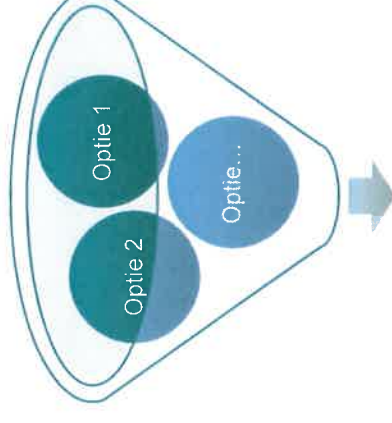
Criteria

No	Criteria
1.	Financiële rendement en risico's: in hoeverre is WBL bereid om risico's te nemen?
2.	Nabijheid: project in directe regio of kan het ook daarbuiten zijn (andere provincies of over landsgrenzen)?
3.	Klimaat effect: uitgangspunt is energieneutraliteit op basis van duurzame energie, is in aanvulling daarop mogelijk effect uitstoot broeikasgassen van belang?
4.	Toerekenbaarheid energieopwekking/-besparing: moet energie direct en duidelijk aan WBL toe te rekenen zijn of mag het ook indirect (en minder duidelijk) zijn?
5.	Maatschappelijke effecten: in hoeverre zijn bredere maatschappelijke effecten van belang (bijvoorbeeld aanjagen markt)?
6.	Draagvlak: alleen gedragen projecten of ook projecten die onderdeel kunnen zijn van maatschappelijk debat (b.v. geothermie)?
7.	Strategisch fit: in hoeverre is van belang dat het project aansluit bij kernactiviteiten WBL?
8.	Impact op organisatie WBL: is WBL bereid om organisatie aan te passen om complexe projecten te kunnen managen?
9.	Flexibiliteit: in hoeverre wil WBL in staat zijn om indien nodig productie aan te passen of uit een project te kunnen stappen?
10	Tijdigheid: Voldoet optie aan ambitie energie-neutraliteit in 2025?

Analyse long list

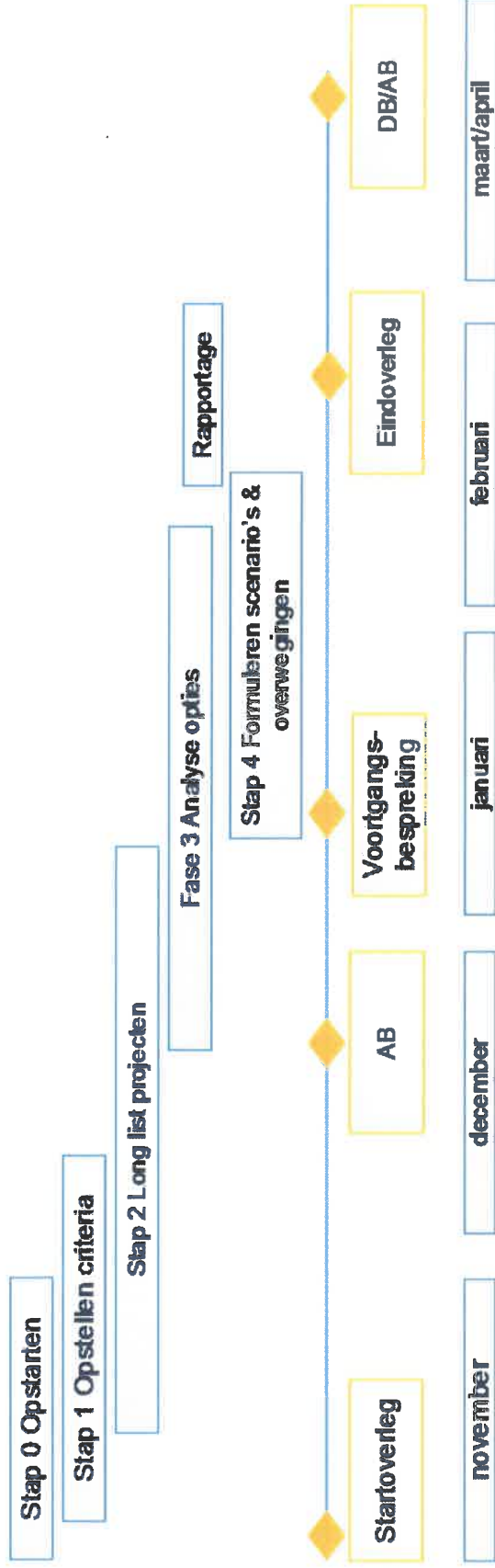

Selectie

Strategische opties

Planning

Vragen aan bestuur

No	Criteria
1.	Financiële rendement en risico's
2.	Nabijheid
3.	Klimaat-effect
4.	Toerekening energieopwekking/-besparing
5.	Maatschappelijke effecten
6.	Draagvlak
7.	Strategisch fit
8.	Impact op de organisatie
9.	Flexibiliteit
10.	Tijdigheid

1. Missen er naar uw mening criteria?

2. Welke criteria zijn het belangrijkste?

3. Welke criteria zijn minder belangrijk?